Posamezna številka Din 1.50. Poštnina plačana v gotovini.

P.n.
Dolžnostni izvod.
Licejalna knjižnica,
Ljubljana.

GLASILO NEZAVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSL

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg št. 2, pritličje. — Naročnina za mesec 6, četrtletno 18 Din. — Do,

Štev. 2. LJUBLJANA, četrtek, 10, januarja 1924.

Konferenca male entente.

Dne 9. januarja so se sestali v Beogradu notranji ministri držav male entente: Češke, Jugoslavije in Rumunije. Prošli sestanek male entente, ki se je vršil v Rumuniji, je bil sklican takoj po reakcionarnem prevratu v Bolgariji, dne 9. junija. Cilj tega sestanka je bil — krpanje sporazuma male entente.

Prva članica male entente — rumunska buržuazija je iskala opore in finančne pomoči pri italijanski in angleški buržuaziji, a da bi se zavarovala pred Bolgarijo radi Dobrudže, se je potrudila, da ob prvi priliki zadobi naklonjenost bolgarskega prevrata na platonično izjavo solidarnosti z jugoslovansko vlado, ki je videla v tem prevratu kršenje nejske mirovne pogodbe.

Bankrotstvo male entente po dogodkih dne 9. junija je bilo vprašanje kratkega časa. Izigrane so bile francoske težnje, da potegne v malo entento tudi Bolgarijo. Medtem je stopil pred te države en skupen interes: ohranitev imperialističnih mirovnih pogodb v S. Germainu (čitaj Sen Žermen), Neuillu (Neju) in Sevru, ki so dale tem državam po svetovni vojni tuja ozemlja. Interes skupnega čuvanja tega nagrabljenega plena vzdržuje pri življenju to malo imperialistično zvezo in omogoča francoski buržuaziji — glavni predstavnici velike imperialistične zveze, velike entente — da še nadalje vpliva na te države in jih izrablja v svoje namene.

Francija je poleg Poljske oborožila tudi malo entento. Jugoslaviji in Rumuniji je dala državno posojilo izključno za oborožitev. Skozi te države so potovali francoski vojaški izvedenci, da pregledajo stanje armad. Nadalje je skušala francoska buržuazija približati Poljsko mali ententi in pomiriti poljske in češke imperialiste glede obmejnih vprašanj, radi katerih Poljska noče zveze s Češko. Francija vedno bolj čuti, da se bliža veliki ententi konec, da obstoja njena zveza z Anglijo le še na papirju in zato tako vztrajno išče nove zaveznike, ki bi ji zagotovili premoč v Evropi.

Ta grupacija enega dela imperialističnih sil izziva grupiranje drugega dela na drugi strani. V odgovor francoskim kombinacijam se pojavlja italijansko-španski sporazum in okrog te zveze se suče Bolgarija in Madžarska.

Beograjska konferenca male entente postaja v tej situaciji mnogo pomembnejša, kot so bile prejšnje konference. Ona pomenja neposredno pripravljanje novih vojn. Buržuazije Češkoslovaške, Jugoslavije, Rumunije, Poljske so pripravljene, da pošljejo svoja zatirana ljudstva ponovno v klavnice za ohranitev imperialističnih mirovnih pogodb in za ohranitev francoskega imperializma na vzhodu.

Delovnemu ljudstvu preti velika nevarnost. NDSJ kot predstavnica delovnega ljudstva, kot zaščitnica interesov delavskih in kmetskih množic, vstaja proti tem imperialističnim mirovnim pogodbam.

Proč z imperialistično zvezo Francije in male entente!

Živela zveza vseh balkanskih in podunavskih narodov!

Ljubljanska občina.

Obznanaši proti ljubljanski občini in njenim avtonomnim pravicam.

Demokratska reakcionarna banda je vsa iz sebe, odkar je stopila naša stranka v opozicijo na ljubljanskem magistratu. Za račun, da so sedaj napočili za njo zlati časi, ko se vrne na magistrat zopet demokratski režim. In da so se temu rajanju pridružili tudi zajedničari, tega pač ni treba še posebej poudarjati. Vsi Obznanaši so se znašli v enotni fronti proti ljubljanski občini. V svoji divji jezi ne morejo preboleti, da Ljubljana ni kapitalistična, marveč proletarska. Javni škandal imenujejo naši Obznanaši današnje občinsko gospodarstvo in kličejo dan na dan v svojih bančnih glasilih vlado na pomoč, da bi razpustila občinski svet in postavila gerenta. Živela napredna in svobodomiselna demokracija!

Toda, gospoda, vaše veselje je prerano in zaman računate na našo opozicijo, da bo vam v korist pri vaših reakcionarnih načrtih.

Vi ste ustvarili izjemne zakone proti delavskemu razredu, vi ste prvi pričeli rušiti osemurni delavnik, vi ste najljutejši nasprotniki povišanja delavskih mezd, vi ste povzročili preganjanje delavskih zaupnikov, vi ste v zvezi z vlado zlomili zadnji rudarski štrajk, ker v vaših rokah je danes Trboveljska družba. Večno prokletstvo vam, ki ste napravili iz jugoslovanskega delavca sužnja! Zato pa bo tudi NDSJ proti vam vodila najljutejšo borbo, ki ob vsaki priliki pokažete svoje slepo in divje sovraštvo proti delavstvu. Če mislite, da boste še kdaj zavladali na ljubljanskem magistratu, se motite.

Naša opozicija hoče samo ustvarjati nove bojne postojanke proletariata za boj proti vam in celemu kapitalističnemu sistemu in prisiliti socialiste in klerikalce, da pokažejo pravo barvo v dejanjih, v koliko je njihova politika proletarska. Če računate na to, da boste iz to naše opozicije kovali kapital za sebe, se pač kruto motite.

Obznanaši proti delavcem in nameščencem.

Kakor znano, je sedanji občinski svet takoj v začetku svojega delovanja reguliral prejemke mestnih delavcev. Odnosne predloge je sestavil naš občinski klub in so bili skoro neizpremenjeni sprejeti.

Ali to ni bilo prav našim Obznanašem — demokratom in narodnim socialistom. Sami se sicer niso upali vložiti pritožbe, zato so pa poslali v boj proti mestnim delavcem in nameščencem hišne posestnike demokratskega in zajedničarskega mišljenja.

Gospodje **France Stare, Feliks Urbanc, dr. Požar in J. Urbanc so vložili pritožbo na pokrajinsko upravo, v kateri so zapisali naslednje znamenite stvari, ki si jih naj zapomnijo vsi delavci in uradniki:**

»Radi priznamo, da je treba uradništvu in drugemu mestnemu uslužbenstvu vsaj toliko plačati, da zamore primerno živeti. **Kar pa je sklenil občinski svet ljubljanski, zdi se nam, da je šel previsoko** (dal je nameščencu mesečno 500 Din draginjske doklade in za vsakega rodbinskega člana po 5 Din dnevno več, zato pa ukinil aprovizacijo. Op ur.) in da tako ogromnih izdatkov mestna občina ljubljanska nikakor ne more prenesti.«

»**Mestni delavci naj bodo tako plačani kot so drugi delavci v Ljubljani in nikakor ne gre, da ljubljanski davkoplačevalci s tem dražili mezde pri drugih podjetjih in obrtih in da bi te višje prejemke davkoplačevalci trpeli.**« V pojasnilo moramo pripomniti, da mestni delavci v Ljubljani še vedno manj zaslužijo kot delavci v Beogradu. In vendar je danes življenje v Beogradu cenejše kakor v Ljubljani.

»Uradniške plače so vsaj itak že mnogo večje z ozirom na stanarino in druge doklade kot jih imajo državni uradniki, in če so že ti izdatki do gotove meje upravičeni, nikakor ne gre, da sedaj mestna občina nastavlja vse polno novih službenih mest. Za taka nova mesta v sedanji draginji ni nikakor potreba in je treba pri pomnoženem delu dobiti izhoda v tem, **da se sedanje uradništv os prida v tem, da se sedanje uradništvo s privseh svojih poslih** (t. j. da se podaljša delovni čas. Op. ur.). **Osem ur dela za delavstvo na dan je odločno premalo in ga je rastegniti.**«

»**Če bi se po reformi uprave še ne moglo z delom izhajati, potem se naj podaljšajo uradne ure (t. j. za uradnike) in vpelje zopet popoldanska služba, s čemer bo ustreženo tudi davkoplačevalcem, da bodo mogli tudi v popoldanskih urah opraviti svoj posel na mestnem magistratu.**«

Tako izgleda prijateljstvo demokratov in zajedničarjev napram uradnikom, o katerih vedno toliko pišejo, da jih radikalci preganjajo. **Magistratni uradniki imajo po mnenju narodnih socialistov previsoke plače in uradne ure naj se podaljšajo, to je zahteva Obznanašev.** Ali naj še kaj pridamo?

Pač nekaj! Sedaj se vrše po Sloveniji razkošne veselice in plesi. V razkošnih stanovanjih sede mehkužne dame v svili in baržunu. Avtomobili švigajo po cestah. Kdo so to? Predvsem demokrati in zajedničarji, ki žive od naših žuljev s pomočjo bajonetov in razredne nezavednosti širokih mas.

Redukcija mezd mestnih delavcev.

Pokrajinska uprava je rešila to pritožbo in zahteva, **da se plače mestnih delavcev reducirajo, da** imajo mestni delavci previsoke mezde.

Kakor smo predvideli in prorokovali mestnim delavcem, tako je prišlo. Prišel je čas, da se bodo morali mestni delavci boriti za svoje pridobitve, da ne padejo zopet nazaj v pomanjkanje.

Obznanaši proti avtonomiji Ljubljane.

Jasno je, da pomeni ta ukrep pokrajinske uprave čisto očito kršitev mestne avtonomije, ki so jo povzročili zajedničarji in demokrati.

Ali to ni še vse. Naši Obznanaši so vložili še dve pritožbi. **Eno proti poklicnemu gasilstvu, drugo pa proti novo nameščenemu uradništvu, zlasti v socialnopolitičnem uradu. Gospoda je zopet jasno povedala, kako misli o socialni politiki.**

Pokrajinska uprava je tem pritožbam tudi ugodila. Poklicno gasilstvo, ki obstoja že dve leti, se naj ukine, da bo lahko demokrat Turk gulil mestno občino. Nastavljeno uradništvo se naj odpusti, da se tako onemogoči socialnopolitično delo v ljubljanski občini.

Ali naj ljubljansko delovno ljudstvo mirno prenese to provokacijo demokratov in zajedničarje? Ne!

Pozivamo socialiste in krščanske socialce, da se skliče velik

☞ protestni shod ☜

ljubljanskega delovnega ljudstva v Unionu, da tam jasno povemo bojeviti reakciji, da bo ljubljansko delovno ljudstvo branilo z vso odločnostjo:

1. avtonomijo Ljubljane,
2. socialno-politične ustanove, ki so se ustvarile v zadnjem času,
3. pridobljene pravice mestnih uslužbencev in mestnih delavcev,
4. osemurni delavnik delavcev in šesturni delavnik uradnikov.

Čas zahteva akcijo mas, ker sicer bo triumfirala reakcija, ki je postala vidno aktivna. V tem boju treba enotne akcije vseh proletarskih skupin, da ljubljanski proletariat ohrani svoje prtborjene pravice.

Poziv na shod NDSJ!

Ročni in duševni delavci Ljubljane!

Demokrati in zajedničarji so napadli avtonomijo Ljubljane, njene socijalno politične ustanove in temeljne pravice mestnih delavcev in uradnikov. Vsled tega sklicujemo

Javni ljudski shod

ki se vrši v nedeljo, dne 13. januarja ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma.

Dnevni red.

1. Napad na avtonomijo mesta Ljubljane.
2. Naše delo v opoziciji. Poročajo občinski svetovalci NDSJ.

Pridite v masah! Na noge, ljubljanski proletarijat!

Klub občinskih svetnikov NDSJ.

Vsak četrtek ob pol 8. uri zvečer se vrši članska diskusija ljubljanske krajevne organizacije N. D. S. J.

Širite „Glas Svobode"!

Henri Guilbeaux:

Karl Liebknecht.

Prevel Mile Klopčič.

V dvorani, nagneteni ljudi in parfuma,
govori kancler, učeno, svečano:
»Napovedana vojska je — rabim kreditov!«

In enoglasno dvignejo poslanci se,
vzravnajo se, pristanejo vsi
Vsi!
Tudi ta: z ostrim pogledom, odločnim čelom,
posoja manjvrednim svojo moč.
Z nervozno roko znova popravlja svoja očala.
Glasoval je za kredite — glasoval za nje!
Tudi ta!

Zapusti dvorano, pozabi prijatelje svoje,
stopa, koraka po nabrežju,
zamišljen opazuje zasidrane čolne,
pravilno, geometrično razvrstitev hiš,
gibajoče se lise ljudi na cesti.
Tako stopa, koraka naprej.
Glasoval je za kredite, rekel: da!
iz discipline, discipline!

Poteka peščena ura časa,
ljudstev rdeča kri izteka,
ogenj in meč sta povsod se dvignila,
povsod množi se beda in zločinstvo,
v časopisih najdeš bajeslovne le laži strahote.

V Berlinu oznanja se revolucija,
v Parizu, v glavnem mestu Francije, smrt Liebknechta potrjuje.

»Kaj storil sem jaz, jaz Vilhelmov sin,
jaz, internacionalist, jaz, antimilitarist,
jaz, sovražnik Kruppa in Creusota,
svetovnega lopovstva dnevni tožitelj!«

Gre, stopa.
Glasoval je za kredite, rekel: da!
iz discipline, discipline!

Kozaki, Ulani, Belgijci, Francozi, Srbi, Angleži
more se med seboj.
Zemlja vsesava kri, železo prebija meso,
hiše gore, žene, otroci v solzah,
in ministri, diplomati, politiki, žurnalisti
se vozijo v avtomobilih, valjajo poleg
slavnih igralk, se prenažro.

In on pomisli, premišlja, urno vzroji:
pogled postane jeza, njegovo čelo volja,
— vojna, vojni,
v boj proti vladam,
v boj proti disciplini,
živela internacionala!

In Karl, Vilhelma Liebknechta sin,
zbira svoje moči,
znova vstane — pesnik resnice.

Vojne vojni, štrajk, upor, akcija množic,
čelo visoko, pogled iz jekla,
zaničevan od lastnih prijateljev,
mogoče sam — a kaj za to!
Tako si znova ustvaril revolucionarni ideal.

Spet govori množicam, oznanja poslanstvo ljudem,
in ko spet ponovno zahteval je kancler kreditov
je odvrnil odločno, krepko:
Ne dam vam svojega glasu!

Njegovi prijatelji ga zaničujejo in zasramujejo
z najpodlejšimi žalivkami, imenujejo ga:
bedaka, anarhista, blaznika.

A Karl, Vilhelma sin, trd in klen kot skala,
ostal je neizprosen napram klicev divjemu toku.

Vojna vojni, štrajk, upor, akcije množic.
Izgovarjal je in neprestano jih ponavljal;
zaiskril je njegov klic nad umorjenimi narodi,
ojačil pogum, zbudil mrtvo vero,
in spet se je pojavila bodočnost zelena,
pretkana z zlatimi rožami.

Vpoklican je,
telo svobodnega moža tiči v preprosti uniformi.
Vojna vojni, odgovarja Liebknecht.
Aretirajo ga, zapro, terorizirajo, sodijo.

Vojna vojni, živela revolucija! kliče Karl, Vilhelma sin.
Ij kljub splošnemu, težkemu, jeklenemu zatiranju,
kljub puškam, mitraljezam,
kljub vojaški surovosti,
so odgovarjali moški tu in tam klicu junaka.
In svetlo so vzklile vesele nade.

Vojak Liebknecht, jetnik Liebknecht, prolet Liebknecht,
mi te pozdravljamo, objemamo,
magnetično si napel vse raznovrstne moči,
združil vse čisto in živo ostale energije,
si znova zvezo ljudstev skoval,
— zvezo, od naših gospodov raztrgano,
— zvezo, od izdajic razdejano,
s škrlatom blaznosti so te kronali,
toda ta škrlat, o Liebknecht, te ozarja, je Glorija.

Ljudstva oznanjajo tvoje ime, tvojo slavo,
lakaji, esteti, boječi naj se ti ne bližajo,
nevredni, da govore črke Tvojega imena,
sodrug Liebknecht:
Krepost si, smelost si:
Slava ti, brezmadežni Junak revolucije!

Francosko blago.

Strahovita usoda naših delavcev, prevaranih po Francozih.

»Vreme« poroča, da sta dospela v Beograd dva jugoslovanska delavca iz Maroka, ki sta bila leta 1920 s še 800 drugih delavcev raznih profesij prevarana od francoskih agentov, ki so jim dejali, da gredo obnavljat porušena mesta v Franciji, a v resnici so jih odvedli v tujsko legijo v Maroko. Po velikih mukah in trpljenju se je tema dvema posrečilo, da sta pobegnila in se vrnila. Kot poroča »Vreme«, so pošiljali v Maroku naše delavce na najnevernejše postojanke in prepovedali so jim, da pišejo domov; in če je kdo poginil, so javili, da je pobegnil iz legije.

Že leta 1920 so opozorili naši listi delavstvo na te francoske agente in Delavska zbornica v Beogradu je podvzela potrebne korake pri merodajnih oblasteh. Začetkom leta 1921 je imela komunistična stranka Jugoslavije prve dokaze v rokah, da naši delavci niso bili odvedeni na delo v Francijo, ampak da jih je spravil francoski imperializem v kolonialne tuje čete v Maroko. Tedaj je komunistični poslanski klub tudi vložil tozadevno interpelacijo konštituanti, a ona ni prišla na dnevni red nikdar. Tedaj je moral tudi meščanski tisk protestirati proti temu barbarskemu postopanju Francozov. Ali vse zaman. Vlade so se menjale, ali vse so vodile napram Franciji vazalsko politiko; in tako že tri leta trpi 800 naših delavcev v Maroku kot brezpravno francosko kolonialno blago. Slavna monarhija SHS, o čije velikem ugledu v inozemstvu deklamira zunanji minister Ninčić, ne more zaščititi 800 svojih državljanov! Tako daleč je dovedla vazalska politika jugoslovanske buržuazije!

Mi ponovno protestiramo proti razbojniškemu postopanju francoskih imperialistov, a posebno proti današnjim oblastnikom, ki prodajajo za Francoske franke naše ljudi kot blago francoskim agentom.

Nad 15.000 uradnikov na cesti.

V vseh ministrstvih se vrši te dni redukcija državnih uradnikov. Reduciranih bo nad 15.000 uradnikov. Tozadevni ukazi bodo objavljeni že tekom prihodnjih dni — tako se glasi vest iz Beograda.

Jugoslavija stoji tako kot Nemčija in Avstrija v znamenju odpuščanja uradništva.

Kaj je s to redukcijo uradništva? Ali je potrebna? Če bi se jo pravilno započelo, je brezdvomno potrebna! Jugoslavija je izrazita militaristično - policijska država, v kateri določajo javno in privatno življenje »podložnikov« razni »zakoni«, odredbe, prepovedi, nasilje. V takih državah je vedno mnogoštevilno uradništvo, ki ni v nobenem razumnem razmerju napram številu prebivalstva.

Ali pri nas se odpušča uradništvo, ne da bi se istočasno izvedlo temeljite upravne reforme v državi. Pri nas se odpušča uradništvo od oddelkov za socialno politiko, agrarno reformo, promet itd., istočasno se pa veča policijska in špijonska vojska. Poleg tega vzdržuje in podpira vlada Wranglovske bande in fašistovske organizacije.

Radikalska vlada ni vprašala nobenega ljudskega zastopstva, ni hotela slišati uradništva, temveč oprta na golo nasilje vojaško-policijskega aparata je odredila odpustitev 15.000 uradnikov; in uradnikov se ne bo pričelo odpuščati tam, kjer bi bilo potrebno in v interesu ljudstva, temveč radikalska vlada je odredila odpustitev spodnjih, res delavnih in koristnih plasti uradništva. Redukcija zadeva predvsem uradnike in nameščence pri inštitutih za socialno oskrbo in zavarovanje.

Odpuščanje uradnikov in nameščencev hoče vlada izenačiti s podaljšanjem delovnega časa in to pri 25—30% mirovne plače!

Vlada pravi, da je potrebna ta redukcija uradništva, podaljšanje delovnega časa in tako nizke plače v svrho ozdravljenja gospodarstva in uprave države SHS. Vsakemu je jasno, da je to laž. Tak izgovor ne more opravičiti niti malo atentata vlade na uradništvo, temveč je najhujša obtožba proti vladi in meščanskimi strankami — vštevši klerikalce — ki podpirajo na ta ali oni način to vlado.

Jugoslovanski kapitalisti zasledujejo tudi pri tej redukciji uradništva izključno svoje profitarske intererese. Za vladajočo kapitalistično kliko je odpuščanje uradništva, podaljševanje delovnega časa itd. le orožje v njihovem boju proti celokupnemu delovnemu razredu. Redukcija uradništva pomenja začetek v teku se nahajajoče generalne ofenzive kapitalistov proti proletariatu. Od uradništva pričakuje buržuazija najmanj odpora proti napadu na njegovo eksistenco. Če se podajo uradniki, če se poda ena skupina, potem lahko kapitalisti izigrajo eno plast duševnega in ročnega proletariata proti drugi.

Ta taktika buržuazije kaže nazorno vsem onim, ki so prisiljeni, da prodajajo svojo telesno in duševno delovno silo za to, da morejo živeti, da jih lahko obrani pred obubožanjem in poginom samo strnjena enotna bojevna fronta in solidarnost v razrednem boju proti kapitalu v vseh njegovih oblikah in organih.

Ogorčenje med uradništvom je ogromno. Povsod se pojavljajo med njim močne radikalne tendence. Meščanske stranke, ki so dovedle uradništvo v ta položaj, izgubljajo na vplivu med uradniki. Zavednejši del uradništva se pod pritiskom napada na njegovo eksistenco vedno bolj zaveda, da spada uradništvo k delavskemu razredu, da je njegova usoda zvezana z usodo ostalega duševnega in ročnega proletariata in da ga ne bodo rešile ne meščanske stranke, ne parlament, temveč edinole razredni boj.

Kapitalistična Jugoslavija uničuje s svojim brutalnim napadom na uradnike močno in važno plast takozvanega srednjega stanu in izpodkopava s tem važen steber svoje nadoblasti. Na nas, kot revolucionarni stranki delavskega razreda je, da pospešimo propad na smrt obsojenega sistema.

„Socialist" Nace Mihevc proti brezposelnim podporam in rodbinskim dokladam delavcev.

Mihevc sedi v klubu občinskih svetovalcev Socijalistične Stranke Jugoslavije in je član finančnega odseka, kjer vodi naslednjo »socijalistično« finančno politiko:

Ko je bila svoj čas na dnevnem redu regulacija prejemkov mestnih delavcev in smo mi predlagali rodbinske doklade za delavce, takrat se je oglasil bivši tajnik kovinarjev in govoril proti rodbinskim dokladam, češ da so tako rodbinske doklade za delavce odpravila že vsa podjetja. Udal se je šele, ko smo mu dokazali, da to ni res in da je pravično, da če dobi uradnik rodbinsko doklado, da jo dobi tudi delavec.

Prejšnji teden je finančni odsek zopet razpravljal čisto delavsko zadevo. Na dnevnem redu je bil proračun delavskega oddelka. V nacionalnopolitičnem odseku je bilo sklenjeno, da se določi za brezposelne podpore: 300.000 Din. V fin. ods. pa je predlagal klerikalec Zaje, da se ta postavka zniža na Din 150.000. Proti temu predlogu smo mi odločno nastopili, povdarjajoč, da bo v tem letu vladala velika brezposelnost v stavbinski in kovinarski obrti.

Nato pa se je oglasil Mihevc in predlagal, da se sploh črta cela postavka za brezposelne podpore, češ da delavci, zlasti kovinarji v brezposelnosti ne potrebujejo almožne od ljubljanske občine, ori dobe dovolj od svojih strokovnih organizacij.

Lepa je ta socijalistična finančna politika Mihevca, ki zastopa socijalistični klub v fin. odseku. Po dejanjih se razkrinkate, socijalistične demokracije pa so prazno slepilo.

Radovedni smo, kako bo socijalistični klub obračunal z Mihevcem, ali bodo še nadalje pripuščali, da bo sedel v njihovem klubu. Tedaj bodo pokazali, da se strinjajo z njegovim postopanjem. Gospod Mihevc, upamo, da vas ne vidimo več na javni občinski seji!

H koncu moramo še pripomniti, da se je Mihevc pridružil »Delavskim Novicam« in postal njihov sotrudnik. Fabjančičevemu in Klemenčičevemu Polizeiblattu čestitamo na pridobitvi. Gliha vkup štriha!

MLADINSKI VESTNIK

Priloga k 2. številki „Glasa Svobode“.

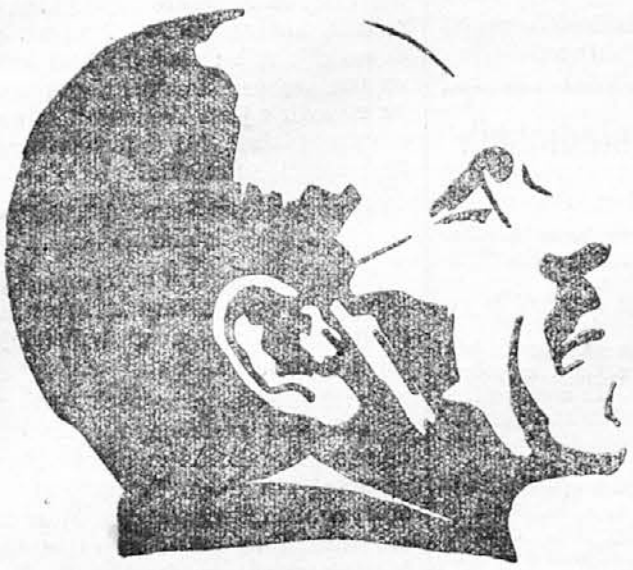

Karl Liebknecht

Vas, žrtve nesmrtne, zahteval je boj,
mi čakamo v plaču na bodoči soj.
Boreč se, ste padli, želeči svobod,
mi tonemo v plaču, bodočnosti rod.
Ko žar se svobode prek vse bo razlil,
ko boj vaš sadove bo mnoge rodil,
tedaj oznanjali bomo vsepovsod,
kako za svobodo v smrt šla vam je pot!

Rosa Luxemburg

Delavski mladini Slovenije!

V času, ko stoji delavstvo vseh dežel v težkem boju, ko fašizem povsod predrzno dviga svojo glavo in ko divja v mnogih deželah beli teror, se pripravlja internacionalni proletariat, zlasti pa njegova mladina, da petič praznuje dan, ko so socialdemokratje Ebert, Scheidemann in Noske zavratno dali umoriti dva naša najboljša sodruga

Karla Liebknechta in Rozo Luxemburgovo.

Časa, da prirejamo proslave umrlih, imamo danes manj, kot kdaj prej. Čas nas zapovedujoče kliče k boju, k boju proti fašistovskim in belogardističnim morilcem vseh dežel, kajti naši najboljši borci se ne morijo samo v Nemčiji, nego tudi v drugih deželah.

Mladi delavci in kmetje!

Proti temu se moramo strniti. Na peto obletnico umora Karla Liebknechta in Roze Luksemburgove se spominjamo vseh onih, ki so padli za proletarsko stvar. Zaklinjamo se na grobu neštetih žrtev proletarskega osvobodilnega boja, da bomo s povečano energijo in z vso odločnostjo vodili boj naprej.

Kljub vsemu!

Ta klic mora odmevati v slehernem mladem proletarcu in mladi proletarki in prevevati njegovo delovanje. Naj nas buržuazija naskakuje in hoče uničiti ter se pri tem poslužiti vseh sredstev! Mi, delavska mladina, v katerih rokah leži bodočnost, moramo odgovoriti na te napade s podvojenim delom in še večjo nevstrašenostjo, prodirajoč smelo naprej navzlic vsem oviram in pripravljajoč buržuaziji novih porazov.

Mladi proletarci in proletarke Slovenije!

Teror, ki se izvaja nad proletariatom, zadeva posebno še nas. Ni dovolj, da smo gospodarsko izkoriščani in potlačeni do skrajnosti. Buržuazija pozna za nas tudi zapore in preganjanja ter uničevanje naših organizacij in našega tiska.

Mladi sodrugi in sodružice!

Na dan 15. januarja dokažimo brutalni jugoslovanski buržuaziji, da se naše gibanje ne da udušiti in da se nasprotno krepi. V nas živi duh in ideja Roze Luksemburgove ter ogenj in upor Karla Liebknechta. In ni je sile, ki bi utegnila izruvati to iz nas. Mi smo dediči Karla in Roze. Na njihovo mesto stopamo mi kot porok zmage proletarskega razreda in kot porok maščevanja za tisočletno trpljenje. Spartaki hočemo biti!

In ramo ob rami s sodrugi ostalih dežel bo delavska mladina Slovenije stopila s še večjo silo in požrtvovalnostjo v boj

proti belemu terorju,
proti fašizmu,
proti imperializmu ter
proti izkoriščanju.

Boj proti fašizmu, reakciji in belemu terorju je pa obenem boj proti voditeljem socialnih demokratov, ki omogočajo pohod beli gardi in ki skupno s fašisti morijo delavce in kmete.

Združitev vseh delavcev in kmetov, boj za delavsko-kmečko vlado in uničenje kapitalizma — to je izhod, ki ga spoznava proletarska mladina.

In stoječ v dnevnem boju za svoje pravice in za svoje svoboščine, dviga proletarska mlada garda visoko rdeči prapor osvobojenja, sledeč ideji Roze Luksembrugove in ravnajoč se po klicu Karla Liebknechta:

Mladina naprej!!!

Karl Liebknecht in Roza Luxemburg.

Dva sodruga, dva borca, dve žrtvi!

Že pred vojno sta bila od buržujev najbolj osovražena revolucijonarja. Kajti meščanstvo je videlo v njih dušo proletarijata, ki se hoče sam osvoboditi. V njih pa so imeli tudi socijal-demokratski voditelji neodpustljivega tožitelja, ki sta jim pred masami trgala krinke z obraza in zato so jih sovražili in se jih bali.

Ko je Karl Liebknecht na **prvem internacijonalnem mladinskem kongresu v Stuttgartu** l. 1907 izdal parolo: **»Boj proti meščanskemu militarizmu!«** ni poznala državna oblast nobenih mej svoji togoti. Bila je zadeta na pravo mesto in vsa gonja proti njemu, tako s strani buržujev, kakor tudi s strani socijalnodemokratskih voditeljev se je končala z njegovim zaporom.

Karl Liebknecht je pač spoznal velikansko nevarnost militarizma (vojaščine) za proletarijat in pričel z bojem proti njemu. Niso pa tega marali vedeti socijalni demokratski birokrati in mu onemogočii obsežno delovanje v tem smislu. Karl Liebknecht se je obrnil k mladini in pri mladini je našel odmeva. Ali tudi tu so socijalni demokratje uspeli, da mladinsko gibanje ali zatro ali pa spravijo v tir, kakršnega so si želeli. Čas, da bi proletarijat sledil klicu Liebknechta, še ni prišel.

V boju proti oportunizmu in reformizmu v socijalni demokraciji Nemčije Karl Liebknecht ni bil sam. Na čelu levega krila v stranki je stala Roza Luksemburg. Njen razum je nadkriljeval ostale in njene izkušnje iz ruske revolucije l. 1905. so jo potrjevale v njenem mišljenju.

Zato se ni čuditi, da je buržuazija zavohala v njej hudo sovražnico, ki jo je hotela za vsako ceno odstraniti. Kajti Roza Luksemburgova je posedovala železno logiko in pa dar, da to logiko raztolmači širokim množicam. Na shodih, kjer je govorila, so se protivniki umikali in bali nastopiti. Ko je v letih 1911-12 grozila na vseh koncih in krajih vojna, je bila ona brezobzirna svarilka in proletarijatu dejala: **Mi, delavci, nimamo nobene domovine, da bi jo branili!** Zato je prišla v ječo. To je ni premotilo in nadaljevala je pogumno svojo pot.

Izbruhnila je svetovna vojna. Socijalni demokratski voditelji so se postavili v službo kapitalistov in pognali milijone delavcev v klavnico. **Tedaj sta bila Karl Liebknecht in Roza Luksemburg prva in dolgo časa skoro edina, ki sta strastno napadala laž o obrambi domovine in bičala ogromno internacijonalno izdajstvo socijalnih demokratov.**

Stoječ na govorniškem odru nemškega parlamenta, je Karl Liebknecht pri glasovanju o vojnih kreditih krepko in nevstrašeno oznanil svoj: **Ne!**

Ta »ne« je postal poziv na vse proletarce, da pokažejo svojo socijalistično zavest. Kakor vihar je vplival ta klic in združil okrog sebe vse razrednemu boju zveste sodruge in jih navdahnil z novim upanjem in z novo energijo

V vseh deželah je nastajala leva opozicija in zlasti proletarska mladina je sledila revolucijonarnemu klicu. Kljub vsem preganjanjem je seme vzklilo v bujno rast. Tajna »Špartakova zveza«, podzemeljske tiskarne, neštevilni tajni letaki in brošure itd., nam spričuje o naraščajočem gibanju.

Buržuazija je rohnela in z njo so rohneli socijalni patrijotje. Kmalu se jim je nudila prilika, da pokažejo svoj srd. Prvega maja l. 1916 je Karl Liebknecht govoril v Berlinu na Potsdamskem trgu sredi omladincev in vojakov in ko je zaklical: »Proč z vojno!«, so ga aretirali in prišel je pred sodišče radi veleizdaje. V blestečem govoru je obtožil imperijalizem in buržuazno državo ter obračunal z izdajalsko socijalno demokracijo. Par let zapora mu je prisodila meščanska justica, toda njegov duh je oživel na celem svetu in njegova volja je preskočila zidove ječe ter zanetila ogenj, ki je kmalu objel celo deželo.

Tudi Roza Luksemburgova je prišla v zapor, kjer je spisala znano »Junijevo brošuro« in odkoder je pošiljala med proletarce Špartakova pisma.

Pretekla so leta. V Rusiji se je sesul carizem in delavci in kmetje so na razvalinah kapitalizma zgradili svojo sovjetsko državo. Revolucijonarni val se je iz Rusije presadil v srednjo Evropo in kmalu sta Nemčija in Avstro-Ogrska ležali na tleh in revolucija je bila tu. Z ropotom so odletela vrata ječ in zopet sta se nahajala Roza Luksemburg in Karl Liebknecht sredi proletarskih množic, pozivajoč jih, naj izvedejo revolucijo do kraja in vzamejo oblast v svoje roke. In zopet so bili socijalni demokratje, ki so preprečili revolucijo in ki so kapitaliste obvarovali pred propadom. Izdajalci so bili tudi to pot zmagovalci. Proletarijat se je dal od njih premotiti in se je vdal iluziji, da je zmagal. Junaška manjšina okrog Karla in Roze je še enkrat poizkusila 15. januarja l. 1919, da zada buržuaziji smrten udarec. Ali prepozno. V boju na ulici sta padla oba, zadeta od krogelj belih gard Noskeja in Scheidemanna

Izpolnila se je želja nemških socijaldemokratskih voditeljev. Oba najboljša revolucijonarja sta prenehala živeti. Nemškemu proletarijatu je vzeta glava in ogenj.

Mi pa, ki še živimo, prevzemamo nase od njih pričeto delo. K obletnici smrti se hočemo znova strniti v mogočne vrste in obnoviti našo zakletev. Časa, da bi tožili in žalovali, nimamo. Roza Luksemburg in Karl Liebknecht nista edini žrtvi! Desetisoči in desettisoči so tedaj dali svoje življenje za proletarsko stvar. Morilne tolpe so se organizirale in more še danes. In žrtev ne bo prej konec, dokler proletarijat v odločilni bitki ne doseže zmage in pomede z vsemi buržuji in njihovimi rablji, fašisti in socijalnimi demokrati.

Na dan 15. januarja ponavljamo: **osvobojenje je naš cilj, revolucijonaren razredni boj je naša pot. Naprej!**

Labudja pesem Karla Liebknechta.

(Tiskana v »Rote Fahne« dan pred njegovo smrtjo.)

Stojte, stojte! Mi nismo poraženi, mi nismo pogaženi. Pa, ako nas vklenete v okove, še smo tu in bomo tu. In zmaga bo naša.

Špartak — to je plamen in duh, to je duša in srce, to je volja in delo proletarskega boja.

Špartak — to je vsa beda in hrepenenje za srečo, ves borbeni duh razrednozavednega proletarijata. Ker Špartak je socijalizem in svetovno vstajenje zasužnjenih.

Še ni dokončana golgotska pot nemškega delavskega razreda. A odkupljenja dan se že bliža... Dan splošne sodbe za Eberta, Scheidemanna, Noskeja in za kapitalistične mogotce, ki se še skrivajo za njimi. Valovi dogodkov se dvigajo do neba. A naša ladja plove ravno, nepremagljivo, ponosno k svojemu cilju.

Ako ne bomo mi živi, ko bo dosegla cilj, bo živ naš program. Vladal bo nad zemljo odkupljenega človečanstva.

Kljub vsemu!

V razsulu ekonomske katastrofe, ki se bliža, se bodo zbudile še speče vrste proletarcev kot pred trombo splošne sodbe. In vstala bodo trupla naših pogaženih borcev, da zahtevajo račun od prokletnikov. Danes še podzemno grmenje vulkana — jutri izbruh, ki nas bo zasul z gorečim pepelom in tekočo lavo.

Pred novim poslabšanjem položaja mladine.

L. 1924. obeta postati za mladino še mračnejše in hujše, nego preteklo leto. Že par mesecev sem opazujemo znake, ki napovedujejo poostreno izkoriščanje in popolnejšo brezpravnost delavske mladine.

Vse to je v zvezi s poslabševanjem položaja odraslega proletarijata. Ofenziva kapitalistov postaja vse silnejša, potiska delavstvo iz svojih postojank, zadobiva zakonito sankcijo in grozi odpraviti obstoječe delavske zakone, hoteč jih nadomestiti z drugimi reakcijonarnejšimi.

V največji nevarnosti je osemurni delovnik. Za mlade delavce oziroma vajence pri malih obratih že tako ni obstojal in odprava osemurnega delovnika, kakor si jo želo kapitalisti, pomenja zanje podaljšanje že itak podaljšanega delovnega časa. Za ostale pa pomenja devet in deseturno delo, spremljano še s številnimi nadurami.

S tem bi se ukinile tudi odredbe glede nočnega dela. Dosedaj prepovedano, bi se potem uporabljalo svobodno po podjetnikovi volji.

Nedeljski počitek bi se skrčil na minimum. Akordno delo bi prišlo do veljave še bolj kakor zdaj. In pojavilo bi se tudi otroško delo, kakor ga predvideva n. pr. načrt rudarskega zakona, ki so ga sestavili premogokopni baroni. Po tem načrtu bi se lahko zaposlilo v rudniku tudi 12-letno deco. Torej odredba, katere ni bilo niti pred 200 leti! Življenje mladega delavca naj se napolni od zgodnje mladosti s trudapolnim delom in naraščajočim trpljenjem, dokler predčasno ne obnemore in konča svojo življensko pot.

K vsemu temu pa dodajmo še vse posledice brezposelnosti, ki v Jugoslaviji zadnje čase narašča. Potem si lahko zamislimo, v kako propast hoče kapitalizem pahniti delavsko mladino. Na njenem potu in na njenih kosteh si hoče buržuazija utrditi svoje gospodstvo in si zasigurati dober vir profita.

Dolžnost in tudi edini izhod vsakega mladega delavca je, da v očigled tej nevarnosti stopi v organizacijo in predrami še ostale svoje sodruge iz otopelosti in jih privede na pot razrednega boja, ki le edini bo delavstvu odprl vrata v bodočnost in za vedno končal tiranijo in neenakost.

V mladinske sekcije NDSJ!

Delavski mladini Slovenije je ugrabila buržuazija vse mladinske organizacije in ji odvzela njen časopis. Protizakonitosti nad njo se množijo od dne do dne. Beli teror hoče slaviti orgije.

Na drugi strani pa se veča beda in izkoriščanje. Delavski mladini grozi propad, tako telesni, kakor tudi duševni.

Proti tem opasnostim se mora mladina upreti. Njene vrste se morajo združiti in ojekleneti ter podobno odraslim delavcem tvoriti organizirano armado. Organizacija! — mora biti geslo mladih proletarcev in proletark. Kakor zamore sestavljena lokomotiva vleči vagone, razdejana lokomotiva ničesar, tako tudi lahko mladina z organizacijo mnogo doseže. Neorganizirana masa, ne vedoč, ne kod, ne kam, ne kako in ne zakaj, pa ne more uspeti v svojih stremljenjih.

Zato pozivamo mlade delavce in delavke, da stopijo v Neodvisno Delavsko Stranko Jugoslavije in stvorijo v njej mladinske sekcije. V teh bo mladina našla plodno polje za svoje delovanje in bo lahko izpolnila svoje naloge ter zadostila svojim vsestranskim stremljenjem.

Glasilo teh mladinskih sekcij pa bo Mladinski vestnik v »Glasu Svobode«, ki bo od časa do časa in pa po potrebi zavzel tak obseg, kakor današnji.

Sodrugi in sodružice! V mladinske sekcije! Razširjajmo ideje Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije! Čitajmo in širimo »Glas Svobode« in dopisujmo v Mladinski vestnik.

Pokrajinsko vodstvo Mladinskih sekcij N. D. S. J. v Ljubljani.

Predlog glede mladinskih sekcij.

Ker je štatut NDSJ z ozirom na mladinske sekcije pomanjkljiv, predlaga Pokrajinsko vodstvo sledečo izpremembo:

Med člen 10. in 11. naj bi se vrinil še en člen:

»Po potrebi se osnivajo v okrilju krajevne organizacije mladinske sekcije, v katere pridejo vsi člani do 23 leta. Primenjivati je treba tu v posebni meri kandidatni rok, da v tem času pokažejo s svojim delom svojo lojalnost do stranke.

Sekcija voli iz svoje sredine sekcijski odbor treh do petih članov, med katerimi je eden sekretar, a drugi blagajnik. Sodelovanje sekcijskega odbora in odbora krajevne organizacije mora biti najožje in v to svrho je treba izvesti medsebojno zastopstvo.

Sekcija je v svojem delovanju avtonomna in se posveča intenzivneje mladinskim nalogam. V to svrho se lahko osnujejo pododseki in krožki tudi prosvetnega značaja.

Mladinske sekcije zamorejo sklicati pokrajinske ali državne konference mladine in odposlati na njo delegate po ključu, kakršen obstoja za strankin kongres. Mladinske sekcije imajo pravico odpošiljati na strankine konference in kongrese svoje zastopnike.

Pri pokrajinskih oziroma centralnih strankinih odborih se stvorijo pokrajinska oziroma centralna vodstva mladinskih sekcij. Ta vodstva postavlja iz svojih članov ondotna mladinska sekcija oziroma pokrajinska ali državna konferenca mladinskih sekcij.« K.

Kako je z obrtno-nadaljevalnimi šolami?

Plača naj vajenec, ker mojstri nočejo! — tako nam pravijo. — Vajenec ne more tožiti, če mu podjetnik utrga plačo. —

Neverjetno!

Pri županu.

Vajenški odbor, ki se je izvolil na shodu ljubljanskih vajencev in vajenk, se je v soboto podal k gospodu županu stolnega mesta Ljubljane. Bili so poleg tudi zastopniki občinskega kluba Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije. Župan jih je sprejel in na vprašanje, kako bo z zahtevami vajencev, izjavil:

»Mojstri nočejo plačati šol, kolikor bi bilo potrebno za njihovo vzdrževanje. Občina jih pa ne more prisiliti, da bi plačevali. Občina sama tudi ne more kriti stroškov teh šol. Država je dosedaj dala komaj malenkost, ki ne zadostuje. Če se pa učiteljev ne plača, ne bodo učili. Zato naj vajenci plačujejo šole, ker je v njihovo korist. Pozneje bo morda država kaj prispevala.«

Vajenci in vajenke! Kaj pomeni ta izjava? O, to je lahko raztolmačiti, da pač lažje ni mogoče. Kar glejmo! Občina ne more plačati, država nič ne da, morda bo dala pozneje. Zdaj pa, zdaj plačuj ti, uboga vajenška para, ker mojstri nočejo.

Odgovor se torej glasi:

Plača naj vajenec. Če pa ne plača, ne bo šol.

Mojstri namreč nočejo plačati.

Vajenci!

Mi pa n e m o r e m o plačati in zato nočemo plačati in tudi ne bomo plačali šol. In če mojstri in fabrikantje nočejo plačati, jih bomo pa prisilili mi, vajenci.

Mladi sodrugi in sodružice! Strnimo se in pripravimo se, da z akcijo takoj pokažemo, da ne odnehamo od naših zahtev. Mi vztrajamo na njih. **Mi hočemo šole, hočemo pa tudi take, kakor jih mi želimo.**

Vajenci! Bodimo pripravljeni!

Na Ledini, na Prulah, na Vrtači in na Grabnu.

Tukaj sem se v največjih skupinah podajamo vajenci ob sobotah in nedeljah. To so obrtne šole, kakor so nam jih po milosti dovolili kapitalisti. Ta milost je pa zelo mrzla. Vajenci moramo namreč presedeti štiri ure v mrzlih sobah. Zato smo pa tudi protestirali po hodnikih sem in tja, da je bilo kaj. Pomagalo dozdaj še ni. Bo pač treba kaj drugega ukreniti. — Nekaj lepega je tudi to, da nam šolsko vodstvo ne da šolskih potrebščin, kakor šestil (po domače cirkelnov), ravnil i. dr., čeprav so jih prejšnja leta dajali in so cele omare polne teh stvari. Seveda za vajenca to ne sme biti. Sam naj — kupi! Kje pa naj vzame denar? Mi zahtevamo, da se omare odprejo in se nam razdeli, kar rabimo. — Prejšnjo soboto in nedeljo so se razdelili tudi letaki, ki so vse vajence navdušili, vse voditelje pa spravili v jezo. Zabičevali so nam, da moramo plačati. No, to je seveda zastonj. Mi, vajenci, vztrajamo!

Kaj se godi pri Samassi, Tönniesu in Žabkarju?

Ne vem, kolikokrat smo že pisali, da so vajenci Strojnih tovarn in livarn najbolj izkoriščani. To nam znova potrjuje slučaj z obrtnimi šolami.

Ravnateljstvo je namreč vsem vajencem, ki naj zaslužijo, utrgalo onih 28 Din in pol, tako da marsikdo cel mesec ni dobil niti ficka. To se pravi, da je delal celih stodvaindevetdeset ur na mesec zastonj za gospode podjetnike. Če bi vsak vajenec v Strojnih tovarnah in livarnah zaslužil toliko kot oni v arzenalu, bi to zneslo na mesec 360 Din. Ker pa ničesar ne dobi, roma v žep akcionarjev od vsakega vajenca 360 Din mesečno. In to se dogaja cela tri leta!!!

Onim pa, ki nimajo nobene plače, oziroma nagrade, in onim, ki ne obiskujejo šol — ravnateljstvo fabrik kratkomalo **podaljša učno dobo.**

Vajenci Strojnih tovarn! Doklej boste še to trpeli? Uprite se temu. Vaša rešitev pa je v organizaciji in v boju!

Na obrtnem sodišču... Ta je pa lepa!

Stavbna družba d. d., ki gradi hišo na Miklošičevi cesti, ima 22 vajencev. Ker hodijo vsi v šolo, jim je podjetnik kratkomalo od njihove plače odtegnil 28.50 Din, čeprav vajenci niso privolili. Ker je to čisto navadna tatvina, so hoteli vajenci podjetnika tožiti. A glej spaka, to je čudovito, **vajenci ne morejo tožiti.** Tožijo lahko samo njihovi starši. Tu pa se odkrije še druga mizerija. Če hočejo starši tožiti podjetnika za 28.50 Din, ki jih je podjetnik ukradel, morajo plačati celih 31 Din. Oni morajo torej plačati sodišču 31 Din, da jim sodišče preskrbi komaj 28 Din. Dati morajo več, kakor pa bodo dobili. Kdo pa bo tožil na ta način? Kdo? Ni ga človeka, ki bi tožil v svojo škodo.

V naši blaženi domovini je torej dovoljeno, **da podjetnik ukrade vajencu 28 Din in on ga ne more tožiti.** Če bo pa vajenec vzel 28 Din zato, ker je lačen, ga pa zaprejo.

Vajenci! Tako so uredili kapitalisti:

Ti, delavec, garaj in si pusti kožo potegniti s telesa, samo da verižnik lahko žre in zapravlja. Potrpi in molči! Če pa nočeš tako, kakor bi mi radi, te pa zapremo!

Ali naj bo vedno tako, mladi proletarci?

Ne! Proč s kapitalizmom!

ZAHVALA.

Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem vsem steklarjem, steklobruscem, dninarjem in ostalemu članstvu Neodv. Strokovne Organizacije steklarjev v Zagorju za podano mi podporo ter preskrbo moje družine, v skupnem znesku 12.000 K, v času, ko sem se nahajal v dvomesčnem preiskovalnem zaporu po zaslugi denuncijacije socijalpatrijotske izdajice.

Mirko Weinberger.

Zahvala. Podpisani Franc Odlazek, rudar, stanujoč Podkraj št. 17, se prav iskreno zahvaljujem neodvisnim steklarjem, ki so mi darovali v brezposelnosti znesek 150 Din kot podporo.

Zagorje, dne 24. dec. 1923.

Franc Odlazek.

Politične vesti.

Vrangleva država v državi SHS.

Ruski caristi v državi SHS so se v zadnjem času vrgli na najpredrznejšo kontrarevolucijonarno propagando in odkrito organiziranje akcije proti sovjetski Rusiji. Jugoslovansko ljudstvo brez razlike se je že davno izreklo za upostavo odnošajev s sovjeti, samo radikalska vlada monarhije SHS se proti volji ljudstva ne samo ne spušča v pogajanja s sovjetsko Rusijo, ampak cinično pljuje v obraz ljudstvu in podpira propagando ter vojaško organizacijo ruskih caristov.

Ruski caristi v Evropi so oklicali za ruskega carja bivšega velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča in ta sanjari sedaj o carskem kronanju v Parizu. Njegovi pristaši v Eshneziji z generalom Vranglom na čelu so imeli te dni **v Beogradu svojo vojaško konferenco**, katere so se udeležili vsi višji oficirji Vranglove armade in vojaški delegati iz generalnega štaba »carja« Nikolaja Nikolajeviča. Konferenca je sklenila, da je treba ojačiti Vranglovo armado v svrho oborožene intervencije proti sovjetskim republikam.

Novi »car« Nikolaj je poslal svojim oprodom v Jugoslaviji brzojavno svojo carsko zahvalo za čestitko, katero je dobil od njih za svoj rojstni dan. V tej brzojavki pravi: »Prepričan sem, da bom dočakal čas, ko bo Bog pokazal, da mu je ugodno, to, da me čakajo in kličejo v Rusijo. Jaz se bom skoro obrnil na vse Ruse, ki jim je interes domovine nujnejši od osebnega interesa.« General Vrangel je s svoje strani obvestil vse svoje bandite v Jugoslaviji, da je vso politično oblast izročil »gospodarju«, velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču in jih opozoril, da zbirajo prispevke za vojaško organizacijo, katero da podpira tudi beograjska vlada.

Po železnici se vozijo brezplačno Vranglovi kurirji in kurirke in razlagajo svoje načrte o pohodu na sovjetsko Rusijo. V Sarajevu imajo svojo vojaško šolo. V Srbiji in zlasti v Makedoniji se odpušča iz službe naše državne uradnike in se nastavlja na njih mesta Vranglovce.

Dočim ko postopa tako beograjska vlada, pa daje sovjetsko poslaništvo v Pragi povodom vesti o sporazumu z državo SHS, sledečo izjavo:

»Za sporazum med sovjetskimi republikami in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ni nobenih zaprek. V političnem interesu obeh vlad je, da se približata. S strani sovjetske republike bo našla kraljevina SHS v tem pravcu popolno razumevanje.«

Kdaj bo prenehala Pašićeva radikalna vlada s sovražno akcijo proti sovjetski Rusiji?! Kdaj bo vlada napravila konec vojaškim pripravam ruskih političnih degenerirancev?! Njihova predrznost in cinizem beograjske vlade presega že vse meje.

Delovno ljudstvo Jugoslavije mora na vsak način preprečiti Vranglovske namere in bo moralo podvzeti tozadevno energično akcijo.

Sovinistična politika radikalskega režima.

V zadnjem času je imela Jugoslavija nov mednaroden incident, ki živo osvetljuje protinarodno politiko radikalske vlade. Incident se je izvršil z govorom današnjega bolgarskega min. predsednika Cankova. Cankoj je dejal v svojem prestolnem govoru, da je Makedonija jabolko razdora — »in mi bomo zahtevali svoje, a to rečem, da bi se slišalo v Beogradu.« Vse meščansko in vladino časopisje je dvignilo radi tega oblak prahu. Radikalci protestirajo proti Cankovu, katerega so še nedavno podpirali v njegovem barbarskem pokolju bolgarskih delavcev in kmetov.

Da, Makedonija je jabolko razdora med bolgarsko in jugoslovansko buržuazijo, ker hoče vsaka izkoriščati Makedonijo v svoje profitarske namene. In to bo Makedonija ostalo tako dolgo, dokler se ne bo dvignilo delovno ljudstvo vsega Balkana in pripustilo popolno nezavisnost in samostojnost Makedonije. Mi moramo biti proti temu, da bi bolgarski fašisti zasužnjili Makedonijo in ravno tako odločno moramo biti proti temu, da bi makedonski narod roboval srbski buržuaziji.

Prodiranje tujega kapitala v Jugoslavijo.

Vsem je znano dejstvo, da je Jugoslavija država, ki je v popolni finančni in politični odvisnosti od Francije. Srbski kapital, ki vsled hegemonije dominira v Jugoslaviji, je ozko zvezan s francoskim kapitalom, ali bolje rečeno, francoski kapitalisti so si zasigurali v podjetjih in zlasti v bankah tak delež, da je njih vpliv odločilne važnosti.

S tem pa ni rečeno, da razpleta v Jugoslaviji svoje mreže samo francoski kapital. Naša država vzbuja apetit tudi drugim kapitalom, ki se zato podajajo v njo in iščejo plodonosne naložitve.

Že zadnjič smo pisali v »Glasu Svobode« o italijanskem imperializmu, ki da se je polastil že kar celih gospodarskih panog v Jugoslaviji, kakor n. pr. bosanske lesne industrije, preskrbovanja Dalmacije z življenskimi potrebščinami itd. Opažamo pa tudi, kako se neprestano polašča italijanski kapital parobrodnih društev, sicer počasi, a neodoljivo. Isto se dogaja z drugimi ustanovami, ki razlezajo svoj delokrog na morje, oziroma na obal Jadranskega morja in sempatja se slišijo kaki obupni glasovi jugoslovanskih delničarjev o preteči »denacionalizaciji«.

Ta proces je mogoč še posebno vsled denarne krize, ki obstoja v Jugoslaviji in ki se širi vedno bolj ter zlasti nadleguje izvensrbske pokrajine, ki so na ta način postale mnogo manj odporne tujemu kapitalu kakor pa Srbija in ki bi na ta način lahko padle tudi v odvisnost od srbskega kapitala samega. Dvoje vrst pojavov najdemo tu. Prvo je pomanjkanje denarja sploh, vsled tega visoka obresna mera in povečan riziko, pa tudi povečana odvisnost ustanove od svojega finančnega podpornika. Drugo je padanje vrednosti glavnic, čeprav se nominalno povečajo z ozirom na padanje vrednosti denarja.

Tako je Jugoslavija postala dežela, ki je ugodna za plodonosno naložitev tujega kapitala in ki mu je stavljena na popolno razpolaganje, ne nudeč nikakega odpora. To je kakor rodovitna pokrajina, na katero planejo kobilice, da se nažro in razmnože.

Zanimivo je opazovati »nacionalizacijo« in »denacionalizacijo« naše industrije. Čim je nastala Jugoslavija, so v prejšnjih avstro-ogrskih provincah prešla podjetja iz »tujih« rok v »nacionalne« roke in to so imenovali buržuazni »ekonomi« nacionalizacijo. Včasih je ta nacionalizacija zelo čudno izgledala, kakor n. pr. nacijonalizacija Trboveljske premogokopne družbe, ko je s pomočjo Slavenske banke dobil precejšen delež francoski kapital. Ali vendar, nekatere industrijske panoge so prišle kolikortoliko v roke nacionalne buržuazije. To vidimo v Sloveniji zlasti v primeru Jadranske banke. Jadranska banka si je po prevratu zadobila velik vpliv na slovensko industrijo v drugih pokrajinah. Zadnje čase pa beremo neprestano, kako baš ta banka likvidira svoje gospodarstvo in prepušča svoja podjetja drugim finančnim skupinam. Pri tem je bil in je največ udeležen nemški kapital. Tako je prešla skoro vsa pivovarska industrija po zaslugi Jadranske banke v nemške roke, ravnotako precejšen del železne industrije (Ferrum, Zenica, Muta), tovarne za dušik v Rušah i. dr. — Nemški kapital prodira v Jugoslavijo. Jadranska banka je prišla celo tako daleč, da bo njena mariborska podružnica prešla na dunajski »Bankverein«, ki bo prvi nemški inozemski denarni zavod, ki bo dobil v SHS državi celo koncesijo. — Na drugi strani pa je tržaški del Jadranske banke prešel v italijanske roke. Torej umikanje nacionalnega kapitala na celi črti in prodiranje tujega.

Pozabiti pa ne smemo na angleški kapital, ki tudi ni pri miru in se močno zanima za Hrvatsko, kjer so že nekateri denarni zavodi v precejšnji odvisnosti od njega in mu pri vsaki emisiji prepuščajo gotovo število delnic. Že samo potovanje Radića v London je znak, ki nasprotuje v naši trditvi.

Pri tem se križajo interesi domačega in tujega kapitala na eni strani in pa interesi tujega kapitala med seboj. To mora še bolj povečati anarhijo v gospodarstvu in ustvarjati konflikte, ki pa končno vsi merijo na to, da poslabšajo stanje delavskega razreda.

Še eno posledico moramo omeniti, in to je okrepitev nacionalnega zatiranja in tlačenja. Jugoslovanski narodi gubé tako svojo samostojnost, padajo v brezpravnost in v polkolonijalno odvisnost od imperialističnih velesil in služijo njihovim interesom. Od nacionalne samostojnosti ostane le še beseda.

Proletariat se dviga proti taki odvisnosti in takemu stanju. Samoodločba narodov! je njegovo geslo. Vsakemu narodu naj bo dana pravica do državne samostojnosti.

Z ozirom na jugoslovanske razmere pa se mora boriti proletariat ne samo proti zatiranju s strani zapadnega imperializma, nego tudi proti nacionalnemu zatiranju ali brezpravnosti, ki jo vrši srbska buržuazija nad hrvatskim, slovenskim, makedonskim i. dr. narodom. Njegov boj mora iti za tem, da se uniči hegemonija srbskega kapitala in stvorijo delavsko-kmetske vlade na ozemlju onega ljudstva, ki zahteva svojo samostojnost, kot prehodno obliko do socialističnih republik. Pondeljski.

INTERNACIONALNI PREGLED.

Pred volitvami v Franciji. - Delavski in kmetski blok.

V Franciji se bodo vršile spomladi volitve v parlament. Sedanja večina francoskega parlamenta je sklenila volivni red, ki falzificira zastopstvo strank in jih sili v koalicije, t. j. v volivne kompromise.

Volitve l. 1924 so mnogo dalekosežnejšega pomena kot so bile prejšnje.

Gre za obsodbo imperialistične politike vladajoče francoske buržuazije. Verzajska mirovna pogodba je žigosala zmago francoskega imperializma, katerega politika je od konca svetovne vojne dovedla svet v novo opustošenje in Francijo do bankrota ter stvorila izglede na nove roparske vojne.

Volivni red mora povesti proti tej politiki na bojno polje vse kmete in delavce.

Poedine bojne postojanke se že pokazujejo. »Nacionalnemu bloku«, ki je bil nosilec francoskega imperializma od leta 1919 sem in ki je odgovoren za današnje stanje, se postavlja nasproti takozvani levi blok, ki obsega voditelje takozvane leve buržuazije in socialističnih strank.

Komunistična stranka Francije se ni hotela pridružiti temu bloku in je od vsega početka svarila delavce in kmete pred tako koalicijo.

Kajti ločitev buržuazije v »desno« in »levo« je površna. V resnici imajo vsi kapitalisti skupne razredne interese. Vsi imajo interes, da izkoriščajo svoje delavce. Zato je ta boj med desno in levo buržuazijo le površen političen boj. Ta boj se vrši le radi tega, da bi se zakrilo resnično, nepremostljivo ločitev razredov, to je manever francoske buržuazije, da ne bi boj spomladi zavzel resničnega značaja, značaja razrednega boja vseh izkoriščanih proti izkoriščevalcem.

Radi tega je komunistična stranka Francije poslala vsem proletarskim strankam odprto pismo, v katerem jih pozivlja, da se stvori proti levi in desni buržuaziji

delavski in kmetski blok

s sledečimi zahtevami:

1. proti avanturistični zunanji politiki;
2. proti verzajski mirovni pogodbi;
3. za oficielno priznanje sovjetske Rusije;
4. proti špekulaciji, draginji in za ohranitev osemurnega delavnika;
5. svoboda mišljenja in združevanja za uradnike in doklade 1800 frankov;
6. za sistem socialnega zavarovanja, ki ne dovoljuje nobenih nepoštenosti;
7. za finančno politiko, ki odstranjuje vse indirektne davke in uvaja obdavčenje kapitalistov, dobičkarjev, špekulantov in trgovcev;
8. za enakost političnih in gospodarskih pravic za delavce in delavke.

Komunistična stranka Francije pravi dalje v svojem odprtem pismu: »Globoke principielne razlike nas ločijo v vprašanjih obrambe domovine, diktature proletariata in revolucionarne taktike. Te onemogočajo organizatorično enotnost političnih strank proletariata. Ali za natančno obrisano in važno akcijo, pri kateri gre za to, da se potegne v boj proti buržuaziji celokupni proletariat, je komunistična stranka pripravljena, da postavi v ozadje vprašanja, ki nas ločijo, zato da se udejstvi enotnost proletarskih sil za minimalni bojevni program.

Komunistična stranka predlaga zato vsem proletarskim organizacijam skupno konferenco, ki naj bi preiskala podlago in praktične probleme, ki pridejo vpoštev pri stvoritvi delavskega in kmetskega bloka.

S tem, da predlaga komunistična stranka drugim proletarskim strankam stvoritev delavskega in kmetskega bloka, postavlja ona te stranke pred dilemo: s komunistično stranko stvoriti enotnost boja delavskega razreda proti desni in levi buržuaziji; ali pa z radikalno stranko proti komunistični stranki, ki je brezpogojno proti sodelovanju razredov.«

Angleška delavska stranka na razpotju.

Z manj kot eno tretjino glasov v angleškem parlamentu namerava britanska delavska stranka prevzeti parlamentarno vlado. Na vladi se more vzdržati le s pomočjo meščanske opozicije — liberalcev.

Po treh potih lahko krene angleška delavska stranka: dve od njih sta za angleški in mednarodni proletariat usodepolni. V vrstah stranke same jih je malo proti vstopu stranke v vlado. Prva pot je, da sestavi stranka vlado in se potem ob gotovem času obrne z jasnim programom za delavski razred na volivce, da ji dajo večino v parlamentu. Ta taktika bi prisilila konservativno in liberalno stranko, da bi združili odkrito svoje sile proti delavstvu. Čeprav bi delavska stranka morda pri tem za enkrat podlegla, bi kljub temu v kratkem času ponovno prevzela oblast v svoje roke.

Druga pot teče paralelno s potjo nemške socialne demokracije. Za to smer se ogrevajo oni elementi, ki so bolj zainteresirani na trdnosti kapitalizma, ali na tem, da ima delavska stranka ministrski sedež v kraljevi vladi, kot pa na tem, da se reši delavska vprašanja.

Tretja pot je: z oklevanjem in brez cilja pustiti se goniti na milost in nemilost od meščanske opozicije. Taka taktika bi oslabila moč delavskega razreda in pomagala angleškim kapitalistom na noge.

Dne 17. januarja bomo videli, v katero smer bo krenila Labour Party. Tedaj bomo videli, v koliko je že izvršilo svoje delo revolucionarno levo krilo v angleški delavski stranki.

Kongres poljske komunistične stranke.

Komunistična stranka Poljske je imela nedavno ilegalno svoj 11. strankin kongres. Kongresa se je udeležilo 49 delegatov z odločujočim glasom. Kongresu so prisostvovali tudi zastopniki kominterne ter nemške, francoske, češke in finske komunistične stranke.

Kongres je dalekosežnega pomena za nadaljnje delovanje stranke. Že pred svojim 11. kongresom je bila komunistična stranka Poljske v vseh važnejših centrih voditeljica delovnih množic v njihovem boju. 11. kongres je konsolidiral, ojačil in pomnožil sile in razmah stranke. Stranka bo, izkoriščujoč revolucionarni položaj pospešila osvobodilni boj delavskega razreda.

Zbirajte za tiskovni sklad „Glasa Svobode“!

Pismo iz Italije.

Na konferenci, ki se je vršila na inicijativo in ob prisotnosti ministrskega predsednika Mussolinija med generalnim štabom italijanske industrije in najvažnejšimi voditelji fašistovskega sindikalizma, se je konštatiral popolen neuspeh fašistovskega programa in prakse na strokovnem polju.

Trudapolni poskusi fašistov pred in po zavzetju oblasti, da bi stvorili zase ugodno strokovno gibanje, so dobro znani. Znano je pa tudi, da so se v industriji popolnoma izjalovili, dočim ko so imeli gotov uspeh v poljedelstvu. Lahko je bilo fašistom pri življenjskih in delovnih pogojih revnih kmetov in poljskih delavcev, ki žive raztreseno v velikem številu vasi, da so jih z nasiljem in gospodarskim bojkotom prisilili, da so stopili v fašistovske organizacije. Drugače jim je šlo v industriji. Izvzemši železničarje, ki so bili stalno pod državnim nasiljem in grožnjo z odpustitvijo.

V velikih industrijskih mestih se je posrečilo fašistom oragnizirati le brezpomembne grupe, ki so obstojale vedno iz brezposelnih in zločinskih elementov, katerim je zagotovila fašistovska članska karta nekaznjivost sabotaže, tatvine v tovarni in nasilnosti proti delovodjem.

In vendar je bilo za fašistovsko politiko potrebno, da svoje za vsako ceno množice. Fašistovska vlada se more le toliko časa držati na krmilu, dokler onemogoča obstojanje nefašistovskih organizacij. Mussolini opira svojo oblast na široke plasti malomeščanstva, ki res misli, da je razredni boj »hudičeva« iznajdba socijalistov in komunistov.

Za fašizem je neobhodno potrebno, da ne obstojajo nobene neodvisne, razredne organizacije, ampak da ureja družabno življenje cela vrsta malih cehovskih organizacij, ki so podrejene fašistovski eliti, kot koncentriranemu izrazu vseh predsodkov in utopičnih sanjarij malomeščanstva. Zato oznanjajo fašisti integralni (čisti) sindikalizem, ki je revidiran pojem krščanskega sindikalizma.

Ta program so industrijalci odločno pobijali. Fašisti so pred nekaj meseci proti odporu industrijalcev započeli demagoško kampanjo, ki se je raztekla v napoved generalne stavke kovinarskih in tekstilnih delavcev. Kampanja je dosegla svoj višek neposredno po obisku Mussolinija v Fiat-delavnicah v Turinu povodom obletnice fašistovskega pohoda na Rim. Delavci Fiat-delavnic (6000 do 7000), ki so bili prisiljeni, da poslušajo govor Mussolinija na dvorišču tovarne, so pripravili fašistovskemu voditelju sovražen sprejem. Fašisti so zvalili krivdo za to na industrijalce, češ da oni širijo protifašistovski duh in da se rajši pogajajo s socijalističnimi organizacijami kot pa s fašistovskimi, da odpuščajo fašistovske delavce in tako ovirajo razvoj fašistovskih cehov Italije. Komunistični strokovni komité je posegel vmes in pozval delavce, da se borijo proti industrijalcem, čeprav so bili ti v boju proti fašistom. Končno se je sklicala omenjena pomirjevalna konferenca v Rimu.

Vredno je pripomniti, da je dosegla popolen uspeh komunistična taktika, da se razkrinka fašistovske strokovne voditelje pred masami, dočim ko se drže reformisti popolnoma pasivno in s tem ponovno dokazujejo, da nimajo resne volje, boriti se proti fašizmu.

*

Ker je Mussolinijeva vlada razpisala volitve v parlament, je komunistična stranka Italije sklenila, da gre v volilni boj kljub vsemu fašistovskemu terorju, ki zabranjuje vsako delovanje komunističnih organizacij. G. M.

Iz sovjetske Rusije.

Napredek ruskega poljedelstva.

Vse meščansko časopisje je stalno kričalo, da so boljševiki uničili industrijo in poljedelstvo. Sedaj je pa morala konstatirati sama ameriška buržuazija, da temu ni tako in da nasprotno boljševiki dvigajo industrijo in poljedelstvo. Državni ameriški Departement of Agriculture je poslal v Rusijo posebno komisijo, ki naj bi se prepričala o položaju ruskega poljedelstva pod oblastjo sovjetov. In ta komisija je konstatirala, da se je letos posejalo 20% zemlje več nego prošla leta.

Sovjetska Rusija lahko sedaj izvozi 400 milijonov pudov žita ali 6½ milijonov ton žita.

Ko je prišlo rusko žito po gladu v Povolžju prvič po svetovni vojni zopet na svetovni trg, je začelo pritiskati na ameriško konkurenco; ruska pšenična moka takozvana krupčatka je n. pr. najboljša svetovna kvalileta, s katero se ne more meriti nobena druga. V enem letu izvažanja ruskega žita se je sovjetskorusko žito že zelo utrdilo nasproti ameriškemu, argentinskemu in kanadskemu.

V zadnjem poldrugem mesecu je sovjetska Rusija izvozila: v Francijo 4,662.220 pudov, v Nemčijo 4,444.198, v Holandsko 3,408.379, v Norveško 1,240.480, v Finsko 1,990.660 pudov.

Če prištejemo še izvoz v Dansko, Belgijo, Švedsko, Letsko. Turško, Italijo in Estsko, je izvozila sovjetska Rusija v zadnjem poldrugem mesecu 19,553.276 pudov žita.

Sovjetska Rusija si osvaja s svojim žitnim izvozom svetovni trg. Žitni izvoz je najjasnejši izraz za obnovo sovjetske države. Svet ima momentano »preveč« kruha (pri tem strada samo v srednji Evropi več milijonov ljudi). Ameriški kapitalisti ne vedo, kam naj bi prodali svojo pšenico in njihov tisk apelira na vsakega ameriškega patriota, da naj — v blagor domovine — pojé zjutraj, opoldne in zvečer eno žemljo več. V sovjetski Rusiji si ubogi kapitalisti ne morejo napolniti trebuhov v blagor domovine, ampak tam pojedo proletarci sami bele žemlje in darujejo v svojem proletarskem solidarnem čutu gladujočim proletarcem toliko od svojega kruha, kolikor je le mogoče. Kapitalistična Amerika odreka gladujoči Nemčiji pomoč, sovjetska Rusija stoji na prvem mestu v gladovni pomožni akciji Nemčiji.

»Propad kulture« v sovjetski Rusiji.

Naši »kulturni« listi a la »Slov. Narod« in »Jutro« stalno pišejo o »propasti kulture pod boljševiškim režimom«. Sedaj morajo priznavati internacionalni kontrarevolucionarni časopisi sami, da so debelo lagali. To priznava tudi berlinski »Vorwärts«, ki vedno prinaša članke proti sovjetski Rusiji. Po njegovih podatkih se je izdalo v Rusiji od 1. januarja do 31. oktobra 1923 1514 del v milijonih izvodov. Od teh je 30% šolskih knjig, a 16% razpravlja o gospodarskih in socialnih vprašanjih. Mesečna produkcija knjig znaša povprečno 30 milijonov tiskanih pol, a v agustu se je dvignila na 42 milijonov. V avgustu in septembru so tvorile šolske knjige 70% vseh izdanih knjig.

Večino knjig izdaja državna knjigarna, čeprav se je osnovala šele leta 1919. To veliko število knjig tiska 60 velikih sovjet. tiskarn. V Moskvi in Petrogradu se nahajajo velike zaloge knjig, ki preskrbujejo vse državne knjigarne s knjigami. Razen teh obstojajo tudi potujoče knjigarne (v vagonih). Ti vagoni vsebujejo po 20.000 kg knjig in potujejo s poštniškim vlakom po celi Rusiji. Na gotovih postajah se nahajajo skladišča knjig, iz katerih se dopolnjujejo potujoče knjigarne in tako je osiguran stalni promet s knjigami, ki je dobro organiziran do poslednjega kotička brezmejne Rusije.

In kako pa izgleda v »kulturni« Jugoslaviji, kjer ne vladajo za enkrat boljševiki?!

Mimogrede.

Fabjančič pravi, da ni plačan urednik. To mu radi verjamemo, ker ni urednik, ampak agent.

*

Čiči radi obiskujejo gostilne. Fabjančič se vrti okrog »kolovrata«. Njegovi »sodrugi« iz »socialistične« stranke Jugoslavije (seseje) pa razglabljajo pri »zeksarbirtu«, kako bi uničili komuniste. Pa so možje sklenili, da bodo začeli prirejati Miklavževe večere. Fabjančič bo pa za Miklavža, ker Kristan se jih je naveličal.

*

Fabjančič je sicer duhovit človek: ker delavci nočejo dopisovati v njegov list, se Fabjančič podpisuje na prvi strani svojega lista kot bivši nacijonalist, komunist, urednik, poslanec, na drugi strani kot »sajasti sin«, na tretji strani se prelevi že v muho, na četrti pa v rudarja, upravništvo in uredništvo.

Kdo potrebuje kake funkcionarje?

Socialisti imajo nekaj funkcionarjev preveč. Vsled velikega števila pristašev trenotno ne morejo vseh zaposliti. Za sedaj imajo dva na razpoloženju: Tokana, prijatelja sokolov in Mihevca, izkušenega finančnika in socijalnega politika. Pogoji se poizvedo pri socijalistu dr. Korunu.

Iz »Polizeiblatta«.

Fabjančičev in Klemenčičev Polizeiblatt je prevzel od drž. pravdništva in policije naročilo, da zbere obtežilni material proti komunistom. Kdor hoče stopiti v njuno službo, naj se požuri, ker sicer utegne priti prepozno. Število mest je omejeno. Kot prvi se je oglasil Tine Mlakar, pred novim letom pa je prišel Nace Miheve. Pozneje bo morda še kaj mesta pri »Radikalu«.

Dopisi.

Anton Kristan na Jesenicah.

Upravni svetnik Slavenske banke, glavni akcijonar Trboveljske družbe, bivši kraljevi minister, bivši direktor veleposestva Belje, bivši ravnatelj Slovenske banke, sedaj milijonar Anton Kristan je bil pred kratkim na Jesenicah in oznanjal kovinarjem svoj evangelij. Oznanjeval je, da bodo samo konzumi rešili delavski razred. Najboljši dokaz za to je Anglija in Nemčija. V Rusiji pa niso ničesar delali, zato delavci tudi ničesar nimajo. — Gospod Kristan, razlika je malenkostna. V Rusiji vladajo delavci že od leta 1917, v Evropi pa še vedno kapitalisti, v Nemčiji n. pr. generali.

V Ljubljani sklicuje g. Kristan »zaupniške« sestanke. Ali kakor slišimo, danes niti socijalisti ne marajo več za njega. Ne bo nič!

Celje. — Z novim letom se je naselila v našem mestu potujoča družba, imenovana »Socialist«. Srečno je naše mesto, ki je obdarjeno poleg snega tudi s temi brodolomci, ki bodo skoro prepotovali v svoji blodnji vsa slovanska mesta, trge in vasi. Najprej je prišel iz Ljubljane sam Brrrnot s svojim »Naprejem«, pa jo je popihal dalje v Krško. No, sedaj je pa prijadral Korun-Uratnik-Golmajerjev »Socialist«, ali kakor se radi zovejo U. d. r., kar menda pomenja — udarjeni. No, pa ta firma ne bo ostala dolgo pri nas, ker delavstvo se probuja. Počasi sicer, s silno težavo, ali gotovo. Tudi pri nas spoznava drug za drugim, da se delavstvo ne sme več izročati tej gospodi, ki zlorablja ime »socializem«, da bi zapeljevala še dalje zatirano in bedno delavstvo. Živel skupni boj proletarskega razreda! V.

Vrhnika. — Naša krajevna organizacija NDSJ, ki smo jo pred kratkim ustanovili, hitro napreduje, tako da lahko rečem, da je že danes za NDSJ ogromna večina vrhniškega delavstva. Če bodo vsi člani aktivni, če bodo vsi izpolnjevali svojo strankino in proletarsko dolžnost, bomo še lepše napredovali kot doslej. V nedeljo smo imeli veliko diskuzijo o političnem položaju, o čemer je referiral sodrug iz Ljubljane. K besedi se je oglasil tudi delavec, ki pravi, da je anarhističnega naziranja. On je dejal, da se NDSJ ne bi udeležila občinskih volitev. Tako mišljenje je po mojem popolnoma napačno, ker taka taktika ni revolucionarna, ni koristna za delavstvo, temveč nasprotno, škodljiva. Mi moramo iti v volitve, in sicer ne zato, da bi se pulili za kake mandate, in tudi ne v iluziji, da moremo z volitvami kaj posebnega doseči. Iti moramo temveč v volitve predvsem zato, da izvršimo najživahnejšo agitacijo med množico delavcev, da jih prebudimo k razredni zavesti, da jim pokažemo edino rešilno pot za zatirane — razredni boj. Pri volitvah imamo lepšo priliko kot kdaj drugače, da razkrinkavamo meščanske stranke, posebno klerikalce, ki še vedno farbajo ljudstvo. Zato mora iti NDSJ tudi na Vrhniki v volitve, iz katerih bo izšla zmagonosno, če se bomo dobro pripravili in šli vsi na delo. —d—

Zagorje. Kdor je denuncijant, je socijalpatrijot; kdor je socijalpatrijot, je strelni mojster; kdor je strelni mojster, je orjunaš; kdor je orjunaš, ta je paznik — to vedo že vsi otroci v Kisovcu. 3. januarja se je vršila socijalpatrijotska diskusija v Kisovcu in otroci so kričali: »Slabo vreme nam prinašajo!« Tako je tudi bilo. Pol ure po začetku diskusije je začelo pihati vetrovje od vseh strani ter naletavati sneg in dež. Socijalpatrijotski poglavar »pirhpogačca« Arh je pred stavko vedno sklicával sestanke v gostilni Grčar z namenom, da se Grčarja poviša za strelnega mojstra, kajti prej ni nihče aktiven član »Unije Slov. Rudarjev«, dokler ni strelni mojster ali paznik. Grčar je sedaj že postal strelni mojster in zato sklicujejo sedaj svoje diskusije v gostilni Štibernik pri podnajemniku Flisku, da tudi on postane paznik in s tem aktivni član Unije. — Tine Mlakar se pa tudi s pazništvom ne zadovolji, zato je pa šel k radikalom, ki dajo več. Vrhu tega pa še za Fabjančičeve »Novice« agitira in istočasno grozi delavstvu s samokresom. — Ustreli se sam, izgubljena ovca!

Odgovor »Delavcu« št. 52 z dne 27. dec. 1923. Ker me v navedeni številki »Delavca« zagorski glumač Jurij Arh, tajnik Unije Slov. Rudarjev, imenuje podlega lažnjivca, mu odgovarjam na taisto izjavo sledeče: Res je, da je iskal omenjeni glumač kompromis pri klerikalcih za skupen nastop pri volitvah v II. rudarsko skupino, kar so mu pa taisti odklonili. Dokaz: priče. Podpisani si ne bom umazal svoje suknje z denunciranjem in tožbami pred buržujskim sodiščem napram proletarcem; zame je merodajno proletarsko razsodišče in meni ne bo treba, da me bo pral meni nasprotni razred, kakor se je moralo to zgoditi z vami, ko se je to svetu dokazalo, da ste policaj-socijalist; da ste denuncirali ter med stavko pustili zapirati zavedne proletarce in celo proletarske žene; med žrtvami sem so tudi jaz na vaš konto nahajal 2 meseca v litijskih zaporih. — Da bi dokazal pred sodiščem, se od mene zahteva, da bi se osramotil in pogazil svojo razredno zavest s tem, da iščem zadoščenje pri meni nasprotnem razredu. To je le mogoče, da bi zahtevala od mene navadna baraba, kakršna je mogoče glumač Arh. Ni mu zastonj pljunil v obraz proletarski mladinec, kateremu se je izjavil, »da je socijalizem utopija«. — Sedaj teči Ti k sodniji, na kar si navajen. — **Mirko Weinberger, steklar, Zagorje ob Savi.**

Tiskovni sklad.

Čepelnik Franc, Ljubljana 4 Din; Prešern Jože, Ljubljana VII. 100 Din; N. N., Ljubljana 5 Din; Vidic, Ljubljana 5 Din; Kregar Jože, Ljubljana 2 Din; Velikanja Jože, Ljubljana VII. 3 Din; Mežek Anton, Moste 3 Din; Zaviršek Anton, Ljubljana 2 Din; N. N., Ljubljana 2 Din; Divjak Andrej, Dol. Logatec 12 dinarjev; Urbič Anton, Sevnica 2 Din; Ažman Jožef, Boh. Bistrica 5 Din; Usar Peter, Tržič 3 Din; Bukovnik Ciril, Ljubljana 15 Din; skupaj 163 Din.

Za gladujoče v Nemčiji: Kokalj Viktor, Ljubljana 10 Din; Mežek Anton, Moste 10 Din; Ažman Jožef, Boh. Bistrica 5 dinarjev; za gladujoče v Bolgariji 5 Din; za žrtve belega terorja v Jugoslaviji 5 dinarjev; skupaj 35 Din.

Listnica uredništva. Prejeli smo že od več sodrugov odgovore na laži Fajančičevega konfidentskega lista. Ker je škoda, da bi izgubljali prostor z odgovarjanji na njegove laži in denuncijacije, mislimo, da ni potrebno priobčevati teh odgovorov in se pustiti izzivat njegovim podlim provokacijam.

POPRAVEK.

Od mladinskega odseka ZRD smo prejeli popravek, da je dopisnik v 35. štev. »Glasa Svobode« neopravičeno napadel socialpatriote.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij.
Odgovorni urednik Anton Šušteršič.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.